

вірогідно кращі показники диференційованих м'язових зусиль, рівень функції рівноваги і взаємодії між партнерами у жіночих парних вправах, але також встановлений високий координаційний зв'язок між всіма цими параметрами. Отже, правомірно вважати періодом зниження рухової активності у добовому циклі час з 13 до 15 годин.

Література

1. Эват Махмуд Адель Кашеф. Исследования точности мышечных усилий парных акробатов в режиме дня. – В кн.: Проблемы биомеханики спорта. – Каменец-Подольский, 1981. – С. 104.
2. Бегидова Т.Н. Содержание и структура предсоревновательной подготовки женских пар высокой квалификации: Автореф. дис. ... кан. пед. наук. (13.00.04). – М., 1989. – 17 с.
3. Ратушина Б.В. Комплектование парно-групповых составов по спортивной акробатике на основе учета совместимости индивидуально-психологических особенностей партнеров: Автореф. дис. ... кан. пед. наук. (13.00.04). – М., 1989. – 19 с.
4. Чертилин И.А. Формирование динамических соединений упражнений спортивной акробатики: Автореф. дис. ... кан. пед. наук. (24.00.02). – К., 2003. – 16 с.

MOTOR INTERACTIONS ATHLETE, WHICH EXECUTE THE ACROBATIC EXERCISES AND WAY OF ITS IMPROVEMENT

Abstract. In article reveal; open regulation didactic-burn-in process from athletics acrobatics under disposable and дворазових occupation a day, which realistically raise its validity. The Installed periods in daily cycle, which realistically more effectively for parameter differentiated muscular effort, level to functions of the balance and interactions between partner in feminine fresh exercises. Also installed high coordination relationship between them.

Key words: didactic-burn-in process, athletics acrobatics, disposable and дворазові occupation, allowance cycles, exercises, coordination relationship, functions of the balance.

ПСИХОЛОГІЧНА ДІАГНОСТИКА СПОРТИВНОГО ВІДБОРУ В СЕКЦІЇ ТЕНІСУ

Наталія СТЕПАНЧЕНКО, Юлія ШПИРАЛО

Львівський державний інститут фізичної культури

Актуальність. На сучасному етапі актуальними є дослідження, пов'язані з проблемою спортивного відбору. Розбіжності між людьми – закономірний результат складного співвідношення соціальних і біологічних факторів, що впливають на формування особистості. Протягом всього життя це призводить до різних можливостей зв'язанні різноманітних завдань; в спорті – до різних можливостей в оволодінні такою та досягненні високих результатів [4].

Проблема відбору в спорті пов'язана з вирішенням чотирьох завдань:

1. Визначення модельних характеристик – спортограми виду спорту зі своїми вимогами до психологічної структури особистості та психологічними якостями спортсмена.
2. Прогнозування – одна з найактуальніших проблем в спорті, що тісно пов'язана з психологічним відбором.
3. Підвищення ефективності відбору, що безпосередньо пов'язано з методикою психодіагностики в спорті: чим адекватніше вимогам спортограми зміст тої чи іншої методики, тим вище ефективність відбору.
4. Покращення організації відбору.

Тренеру з тенісу в своїй практичній діяльності доводиться стикатися з усіма різновидами відбору і вирішувати всі вищезазначені завдання.

Перший етап вирішення завдань спортивного відбору базується на визначенні тих здібностей, які передбачають успішність їх спортивної діяльності в тенісі [2, 5, 6].

Об'єкт дослідження – процес спортивного відбору в секції тенісу.

Предмет дослідження – методика спортивного відбору.

Гіпотеза дослідження – ми припускаємо думки, що при управлінні спортивним відбором тренерами з тенісу в недостатньому обсязі використовуються методи психодіагностики здібностей учнів.

Завдання дослідження:

1. Визначити перелік показників за якими тренери здійснюють спортивний відбір секції тенісу і можливість застосування ними в практиці методів психодіагностики.
2. Оцінити значущість здібностей на основі яких тренери найчастіше здійснюють відбір в секцію тенісу як основи для створення спортограми тенісиста.

Для вирішення поставлених завдань були використані такі **методи дослідження**: аналіз літературних джерел, опитування (анкетування), математична обробка даних.

Дослідження проводилося протягом 2004 року, під час якого нами було розроблено анкету, що складалася зі вступної частини і 13 запитань. Питання включали в себе збір інформації щодо застосування методик спортивного відбору та їх значущості за 10 бальною шкалою. В анкетуванні взяли участь 25 тренерів із тенісу м. Львова зі стажем роботи від 8 до 39 років.

Результати дослідження. Анкетування показало, що 86,7% респондентів в загальному знайомі з методиками психодіагностики в спортивному відборі, але з якими методиками конкретно відповідь в анкеті не дали. 13,3% опитаних тренерів зовсім не знайомі з психологічним відбором у спорті.

На першому етапі відбору в секцію тенісу тренери надають пріоритет тренерській інтуїції (55,3%), тестам для визначення рівня розвитку фізичних якостей і особливостей сенсорики (32%), психологічним тестам (5,3%). Нічим не керуються в ході спортивного відбору 7,4% опитуваних тренерів. Суттєвим є те, що всіх без винятку тренерів цікавить високий рівень мотивації учня до занять тенісом, бажання стати чемпіоном. Це пояснюємо це тим, що в досягненні високих результатів в тенісі неабияке значення мають бійцівські якості, спортивний характер [1, 3, 7].

У визначенні особливостей сенсорики учнів найчастіше тренери застосовують

- визначення якості “відчуття м'яча” (кидки і падіння м'яча від стінки, перекочування в парах, підбивання м'яча ракеткою) 32,7%;
- визначення “врівноваженості” (попадання в ціль 50x50 см з відстані 7 м) 25,3%.

Викликає занепокоєння те, що 14% тренерів не використовує жодних методів визначенню здібностей учнів.

Найчастіше тренерами застосовуються при відборі в секцію тенісу такі рухливі ігри:

- “Без ракеток” (діти грають в теніс, але ловлять і перекидають м’яч руками. Рахунок як у настільному тенісі) – 24,7%;
- “Точно в ціль” (на одному полі подачі малюють чотири квадрати, учень розміщується в квадрат, що називає тренер. Виконується 20 кидків способом зверху) – 22,1%.

Не використовують при початковому відборі рухливі ігри 9% опитуваних.

В таблиці 1 представлено перелік спортивно-важливих здібностей в тенісі та оцінка їх значущості тренерами (за 10 бальною шкалою).

Таблиця 1

Перелік спортивно-важливих здібностей в тенісі та оцінка їх значущості тренерами (за 10-бальною шкалою)

№ п.п.	Спортивно-важливі здібності	Оцінка (бали)
1	воля	9,73
2	“відчуття м’яча”	9,73
3	цілеспрямованість	9,66
4	мислення	9,33
5	увага	9,27
6	координація рухів	9,13
7	спритність	9,07
8	витривалість	8,8
9	диференціація м’язових зусиль	8,5
10	темперамент	7,46

Висновки

1. Опитування тренерів з тенісу показало, що більшість з них знайомі з методами психодіагностики в спортивному відборі, але на практиці їх не застосовують. При проведенні першого етапу спортивного відбору в секції тенісу, насамперед тренери використовують тести для визначення рівня розвитку фізичних якостей (32%); специфічні методики і рухливі ігри для визначення особливостей сенсомоторики (32,7%; 29,3%); 14% опитуваних не визначають жодних показників і не використовують жодних методик для здійснення спортивного відбору.
2. Отримані результати дозволили виділити перелік спортивно-важливих здібностей – основи для створення спортограми тенісиста. До них відносяться: вольові якості, особливості сенсомоторики, мислення, увага, спритність, витривалість, диференціація м’язових зусиль, темперамент.

Література

1. Бриль М.С., Иванова Т.С. Отбор теннисистов// Теннис. – 1976. – Вып.2. – С.55-60.
2. Вайнштейн А.Л., Жур В.П. Отбор детей в секцию тенниса// Теннис. – 1974. – Вып.1. – С.18-22.

3. Вейнберг Р.С., Гоулд Д. Психологія спорту. – К.: Олімпійська література, 2001.
4. Верхошанский Ю.М. Основы специальной физической подготовки спортсменов. – М.: Физкультура и Спорт, 1998. – 331с.
5. Зацюрский В.М., Булгакова Н.Ж. Проблема спортивной одаренности и отбора в спорте: Направление и методика исследования // Теория и практика физической культуры. – 1973. – №7. – С.54-56.
6. Киселев Ю.Л. Психодиагностика спортсменов с целью отбора для подготовки и участия в ответственных соревнованиях. – Л., 2000.
7. Тучаишвили И.Ш. О психологическом отборе в теннисе// Актуальные проблемы физ. воспитания и спорта. Тезисы докладов Всес. науч. конф. молодых ученых институтов физ. к-ры. – М., 1974. – Вып.1. – С.118-119.

PSYCHOLOGICAL DIAGNOSTICS SPORTING SELECTION IN TENNIS

Natalia STEPANCHENKO, Yulia SHPYRALO

Lviv State Institute of Physical Culture

Abstract. The article deals with the using of psycho-diagnostics method while managing sporting selection in tennis in Lviv.

It has been by the quationnairing the list of needed qualities and the methods of their determination to select tennis players. Mained results allowed to point out the most important qualities for tennis players.

Key words: psycho-diagnostics method, tennis, managing sporting.

ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК ТА РОЗВИТОК СИЛОВИХ ПОКАЗНИКІВ У ХЛОПЧИКІВ 8-9 РОКІВ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД БІОЛОГІЧНОГО ВІКУ

Дмитро ЧАЙКОВСЬКИЙ

Волинський державний університет імені Лесі Українки

Актуальність. Вирішення проблем зміцнення здоров'я дітей і удосконалення їхнього фізичного розвитку, вимагає комплексного вивчення закономірностей індивідуального розвитку організму на всіх етапах онтогенезу. Великий науковий інтерес являє вивчення росту і розвитку організму дітей з різних етапів біологічного розвитку, що допоможе більш правильно оцінювати фізичний розвиток та може послужити підґрунтям для розробки навчальних програм по диференційованому фізичному вихованню. Дослідження фізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку інтенсивно розробляють на сучасному етапі [1,2,3]. Проте комплексне дослідження фізичного розвитку і розвитку фізичних якостей дітей у цьому віковому відношенні від темпів біологічного розвитку на сьогодні недостатньо. Між темпів закономірностей розвитку даного контингенту вимагає першочергової уваги.